

De minister van justitie
d.t.v. mw. mr. H. Waayers-van Dijk
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Ontwikkeling

bezoekadres
Juliana van Stolberglaan 4
2595 CL Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t 070 - 361 9723
f 070 - 361 9746
www.rechtspraak.nl

datum 22 december 2004
contactpersoon W.H.J. Stemker Köster
doorkiesnummer 070 - 361 9706
e-mail StemkerKoster.w@rvdr.drp.minjus.nl
kamernummer 2A43
ons kenmerk UIT 5360 / ONTW WSK
uw kenmerk 5297363/04/6
bijlage(n) nvt
onderwerp gedragsbeïnvloeding jeugdigen

Geachte heer Donner,

Bij opgemelde brief verzocht u de Raad voor de rechtspraak (hierna: de Raad) te adviseren inzake een conceptwetsvoorstel gedragsbeïnvloeding jeugdigen.

Gehoord de gerechten heeft de Raad de eer u als volgt te berichten.

Vooraf verdient opmerking dat de nummering van de artikelen in de memorie van toelichting niet helemaal overeen komt met die in het wetsvoorstel. De Raad is er van uit gegaan dat met artikel 77 w bis is bedoeld 77wa en met 77 w ter is bedoeld 77 wb (of andersom).

Het wetsvoorstel behelst voorstellen tot wijziging van het sanctiestelsel voor minderjarigen op een aantal onderdelen. Een aantal onderdelen zal hierna besproken worden.

De maatregel betreffende het gedrag

Voor invoering van deze maatregel valt, gelet op de argumenten zoals genoemd in de memorie van toelichting, veel te zeggen. Weliswaar is de vraag of de huidige regelgeving niet ook voldoende mogelijkheden biedt om soortgelijke resultaten te bereiken, maar de voorgestelde maatregel past systematisch goed in het sanctiestelsel. In de praktijk blijkt de stap naar een PIJ-maatregel inderdaad regelmatig net te groot. Tevens biedt de voorgestelde maatregel een duidelijk wettelijk kader, met name voor de jongere die in het kader van een voorwaardelijke jeugddetentie in het huidige recht een afweging maakt tussen de tijdsinvestering die een programma kost en de tijd die daar als jeugddetentie tegenoverstaat, om nog maar te zwijgen over het verschil in status dat dit de jongere oplevert.

datum 22 december 2004
kenmerk UIT 5360 / ONTW WSK
pagina 2 van 3

Aandacht verdient echter het feit dat de rechter in het vonnis dient aan te geven welk programma dient te worden gevolgd en eventueel in welke (ook niet-justitiële) inrichting de minderjarige dient te worden opgenomen. Intakeprocedures zouden de behandeling van de strafzaak ter zitting kunnen vertragen. Ook in de executiefase moet worden gewaakt voor vertraging. Niet alleen de noodzaak van maatwerk, maar ook de problematiek van de wachtlijsten vraagt om een relatief groot aanbod van mogelijkheden, wil de executie van de maatregel niet te lang op zich laten wachten.

Het succes van de gedragsmaatregel staat of valt derhalve met de beschikbaarheid van voldoende goedgekeurde instellingen en programma's. Met name als de goedkeuring en daarmee het opnemen in de betreffende algemene maatregel van bestuur afhangt van aangetoonde effectiviteit van de behandelprogramma's kan dit betekenen dat de in het voorstel beoogde uitbreiding van het sanctiestelsel in de praktijk wel eens een beperking zou kunnen betekenen.

In het vonnis waarin de gedragsmaatregel wordt opgelegd wordt tevens vervangende jeugddetentie vastgesteld die even lang is als de duur van de maatregel. Voor een voorwaardelijke maatregel ontbreekt daarmee elke noodzaak. Indien een voorwaardelijke gedragsmaatregel niet wordt uitgevoerd staat er net als bij de onvoorwaardelijke variant immers vervangende jeugddetentie tegenover. Het lijkt met name voor de minderjarige zelf onnodig ingewikkeld en onduidelijk.

In de memorie van toelichting worden geen argumenten aangetroffen die rechtvaardigen dat een verlenging van de duur van de maatregel altijd met dezelfde termijn zal moeten. Het doet geen recht aan de maatwerkgedachte. Voor te stellen valt dat de rechter in bepaalde gevallen een verlenging met dezelfde termijn teveel van het goede zal vinden, bijvoorbeeld als het programma niet helemaal is afgemaakt ten gevolge van omstandigheden die de jongere niet vallen aan te rekenen.

Om de rechter de ruimte te geven is het beter in artikel 77wb de mogelijkheid te geven te verlengen voor **maximaal** dezelfde termijn als oorspronkelijk opgelegd.

Aftrek van voorarrest vindt op grond van het wetsvoorstel bij de maatregel niet plaats. De rechter kan, aldus de memorie van toelichting, hier toch rekening mee houden, zeker als al tijdens het voorarrest een start is gemaakt met in het kader van de maatregel op te leggen programma. De rechter loopt dan bij een verlenging van de periode wel aan tegen de bepaling dat slechts mag worden verlengd met een periode als eerder opgelegd. In dit kader ligt het derhalve meer voor de hand de rechter de mogelijkheid te bieden (en niet de verplichting op te leggen) om het voorarrest in mindering te brengen.

Verruiming van de mogelijkheden om jeugdsancties te combineren

Het verruimen van de mogelijkheid om sancties te combineren wordt toegejuicht. Introductie van de voorwaardelijke gedragsmaatregel alleen om wetsystematische redenen overtuigt niet, gelet op de hiervoor genoemde argumenten.

datum 22 december 2004
kenmerk UIT 5360 / ONTW WSK
pagina 3 van 3

Regels omtrent bijzondere voorwaarden in een algemene maatregel van bestuur

Regeling van mogelijke bijzondere voorwaarden in een algemene maatregel van bestuur is ingegeven door de verschillen in de praktijk. Het is de vraag of met de thans voorgestelde regeling wijziging in de situatie komt. Achter de vastlegging van voorwaarden of regels voor bij bijzondere voorwaarde op te leggen projecten (zowel tijdens het voorarrest als bij eindvonnis) lijkt schuil te gaan dat gekeken moet gaan worden naar de effectiviteit van de ingezette programma's. Daar is veel voor te zeggen. Anderzijds is de vraag naar effectiviteit van strafrechtelijk ingrijpen in een veel breder kader te stellen. Een lik-op-stuk benadering in een vroegtijdig stadium wordt in het algemeen als nuttig en nodig ervaren en dat moet niet worden doorkruist door de voorgestelde wetswijziging. Een flexibele op-maat toepassing van de mogelijkheden van voorwaarden bij schorsing lijkt daarnaast niet te worden bevorderd door de voorgestelde wijziging.

Wettelijke omzetting van een voorwaardelijke jeugd detentie in een gevangenisstraf bij executie vanaf 18 jaar

De voorgestelde regeling geeft duidelijkheid en levert daarnaast een werkbesparing op.

Hoogachtend,

D.J. van Dijk
Lid Raad voor de rechtspraak